

Sivistystoimi

Perusopetuksen
aamu- ja iltapäivätoiminta
Akaan kaupungissa

Toimintasuunnitelma
1.1.2018 alkaen

SISÄLLYSLUETTELO

Sisällysluettelo	1
1 Johdanto	2
1.1 Arvopohja ja tehtävä.....	2
2 Aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteet	2
2.1 Kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen.....	2
2.2 Hyvinvoinnin, tunne-elämän ja sosiaalisen kehityksen tukeminen.....	3
2.3 Eettisen kasvun tukeminen.....	3
2.4 Osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen sekä sosiaalinen vahvistaminen.....	3
3 Toiminnan järjestämisen periaatteet	3
3.1 Toiminnan laajuus.....	3
3.2 Toiminta-aika.....	4
3.3 Toimintaan hakeminen ja valintaperusteet.....	4
3.4 Toiminnan maksut.....	4
3.5 Toimintaympäristö.....	5
3.6 Ryhmäkoko.....	5
3.7 Tukea tarvitsevat lapset aamu- ja iltapäivätoiminnassa.....	5
3.8 Välipala ja tapaturman hoito.....	6
4 Toiminnan koordinointi ja henkilöstö	6
5 Yhteistyö	7
5.1 Koulun kanssa tehtävä yhteistyö.....	7
5.2 Kotien kanssa tehtävä yhteistyö.....	7
5.3 Hallintokuntien kanssa tehtävä yhteistyö.....	8
5.4 Verkostoyhteistyö.....	8
5.5 Muiden yhteistyötahojen kanssa tehtävä yhteistyö.....	8
6 Toiminnan sisältö	8
7 Toiminnan arviointi	9

Liitteet

1 Johdanto

Akaan kaupunki järjestää perusopetuslain mukaista aamu- ja iltapäivätoimintaa. Tämä toimintasuunnitelma perustuu Opetushallituksen hyväksymiin aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteisiin (www.oph.fi). Toimintasuunnitelma on voimassa toistaiseksi ja se päivitetään tarpeen mukaan. Toimintasuunnitelma sekä mahdolliset muutokset ja lisäykset viedään sivistyslautakuntaan hyväksyttäväksi.

1.1 Arvopohja ja tehtävä

Aamu- ja iltapäivätoiminta pohjautuu perusopetuksen arvoihin, joita ovat ihmisoikeudet, tasa-arvo, demokratia, luonnon monimuotoisuuden ja ympäristön elinkelpoisuuden säilyttäminen sekä monikulttuurisuuden hyväksyminen. Toiminnan tulee perusopetuksen tavoin edistää yhteisöllisyyttä, vastuullisuutta sekä yksilön oikeuksien ja vapauksien kunnioittamista. Toiminnan keskeisenä tarkoituksena on lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen.

2. Aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteet

Perusteissa on määriteltä seuraavat tavoitteet aamu- ja iltapäivätoiminnalle:

- Kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen
- Hyvinvoinnin, tunne-elämän ja sosiaalisen kehityksen tukeminen
- Eettisen kasvun tukeminen
- Osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen sekä sosiaalinen vahvistaminen

2.1 Kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteena on tukea kodin ja koulun kasvatustyötä. Kotien työtä tuettaessa lähtökohtana on, että lapsen huoltajilla on ensisijainen vastuu lapsen kasvatuksesta. Ohjaajilla on aamu- ja iltapäivätoiminnassa ammatillinen vastuu lapsen kasvatuksesta. Kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen edellyttää keskinäiseen kunnioitukseen ja tasa-arvoisuuteen perustuvaa yhteistyötä. Koteja kannustetaan osallistumaan yhteistyöhön ja edistämään huoltajien aktiivista roolia.

Keskeistä lapsen ja perheen kannalta on se, että varhaiskasvatus, esi- ja alkuopetus sekä aamu- ja iltapäivätoiminta muodostavat oppilaan kasvun ja kehityksen kannalta johdonmukaisesti toimivan kokonaisuuden. Aamu- ja iltapäivätoiminta on kiinteä osa koulun toimintaa ja toiminnassa noudatetaan koulun järjestyssääntöjä.

2.2 Hyvinvoinnin, tunne-elämän ja sosiaalisen kehityksen tukeminen

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteena on, että jokainen lapsi kokee olevansa hyväksytty ja arvostettu omana itsenään sekä ryhmän jäsenenä. Lasta ohjataan ilmaisemaan erilaisia tunteita ja oppimaan niiden säätelyä. Toiminta on sekä kasvuympäristöltään että ilmapiiriltään kiireetön ja turvallinen. Ohjaajan myönteisellä suhtautumisella ja läsnäololla on suuri merkitys. Ihmissuhteiden pysyvyys edistää niin lapsen kokemusta turvallisuudesta kuin ohjaajan mahdollisuutta tukea hänen kehitystään. Tunne-elämää ja sosiaalista kehitystä tuetaan myös edistämällä lasten yhteistoimintaa.

2.3 Eettisen kasvun tukeminen

Toiminnan eettisenä lähtökohtana on perusopetuksen arvopohja sekä kodin ja koulun kanssa yhdessä sovitut kasvatukselliset periaatteet ja käytännöt. Eettisen kasvun tavoitteena on vastuullisuuden ja vastavuoroisuuden ymmärtäminen. Eettisen kasvun tukemisessa on tärkeää aikuisen antama käyttäytymisen malli, lasten keskinäiset vuorovaikutussuhteet sekä arkipäivän tilanteissa kohdattavat eettiset kysymykset. Lasta ohjataan menettelytapoihin, joilla mahdollisia ristiriitatilanteita voidaan käsitellä myönteisesti ja rakentavasti. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa korostuu lapsilähtöisyys. Jokainen lapsi nähdään arvokkaana yksilönä.

2.4 Osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen sekä sosiaalinen vahvistaminen

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa luodaan tilanteita, jotka antavat lapselle mahdollisuuden päästä mukaan toiminnan suunnitteluun tai mahdollisuuden tulla kuulluksi. Toiminta toteutetaan niin, että se lisää lasten onnistumisen kokemuksia ja osallisuutta. Osallisuudella ja tasa-arvolla ennaltaehkäistään syrjäytymistä. Tavoitteena on, että syrjäytymistä aiheuttavat tekijät havaittaisiin mahdollisimman varhain. Tarvittaessa toiminnassa voidaan käyttää koulun oppilashuollon tarjoamia palveluja. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa kunnioitetaan lapsen omaa kieli- ja kulttuuritaustaa sekä elämäntapaa ja -arvoja.

3 Toiminnan järjestämisen periaatteet

3.1 Toiminnan laajuus

Akaan kaupungissa perusopetuksen mukaista aamu- ja iltapäivätoimintaa tarjotaan kunnan päättämässä laajuudessa 0 - 2. vuosiluokkien oppilaille sekä muiden vuosiluokkien osalta oppilaille, joilla on perusopetuslain mukainen päätös erityisestä tuesta. Tällöin kunta saa toimintaan valtionosuutta opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesti. Toimintaan osallistuminen on lapselle vapaaehtoista. Aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään pääsääntöisesti kouluilla.

3.2 Toiminta-aika

Aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään maanantaista perjantaihin kouluvuoden työpäivien mukaan. Aamutoimintaa järjestetään pääsääntöisesti klo 6.30 – 10.00 ja iltapäivätoimintaa klo 12.00 – 17.00. Kesä-, syys-, joului- ja hiihtolomien aikaan aamu- ja iltapäivätoiminta on suljettu. Esioppilaille järjestetään toimintaa myös koulujen loma-aikoina tarpeen mukaan keskitetysti.

3.3 Toimintaan hakeminen ja valintaperusteet

Aamu- ja iltapäivätoimintaan pääsee mukaan hakemalla toimintapaikkaa kirjallisesti. Hakulomakkeita on saatavilla toimintapaikoista ja Akaan kaupungin nettisivuilta. Toimintapaikka haetaan lukuvuodeksi kerrallaan. Hakeminen ajoittuu samaan ajankohtaan yhdessä kouluun ilmoittautumisen kanssa. Toiminnan alkamisesta ja siihen hakemisesta tiedotetaan ennen lukuvuoden alkua kaupungin kotisivuilla ja mahdollisesti myös paikallislehdessä.

Tuleville esikoululaisille lähetetään aamu- ja iltapäivätoiminnan tiedote ja hakemuslomake koteihin postitse. Tuleville 1-2 luokkalaisille tiedote ja hakemuslomake jaetaan aamu- ja iltapäivätoiminnassa kotiin vietäväksi.

Erityisen tuen piiriin kuuluvien oppilaiden hakemukset käsitellään tapauskohtaisesti, oppilaan kokonaistilanne huomioon ottaen.

Aamu- ja iltapäivätoimintaan ottamisesta tehdään hallinnollinen päätös, jonka tekee koulun rehtori. Viranhaltijapäätökset toimintaan hyväksymisestä postitetaan koteihin kesäkuun loppuun mennessä.

Toimintapaikkaa voi hakea myös kesken toimintakauden. Hakemus on pääsääntöisesti toimitettava kaksi viikkoa ennen toivottua aloituspäivää. Toiminnasta irtisanoutuminen tapahtuu erillisellä lomakkeella viimeistään kahta viikkoa ennen lopettamispäivää.

Aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuvat lapset eivät kuulu koulukuljetusedun piiriin.

3.4 Toiminnan maksut

Aamu- ja iltapäivätoiminnasta peritään kuukausittain sivistyslautakunnan vahvistama toimintamaksu. Toimintamaksuista tiedotetaan vuosittain toimintaan hakemisen yhteydessä. Laskutus suoritetaan kalenterikuukausittain jälkikäteen. Toiminta-aikaan voi hakea muutosta kerran lukuvuodessa.

Toimintamaksuista on mahdollisuus hakea maksualennusta tai – vapautusta, joka voidaan myöntää vain seuraavin perustein:

Esikoululaiset:

Esioppilaan maksu määräytyy päivähoitolainsäädännön tulo rajojen mukaisesti. Tuloihin perustuvaa maksualennusta tai – vapautusta voi hakea täyttämällä tuloseelvitysloMAKE ja palauttamalla se liitteineen koulutoimistoon.

Koululaiset:

1. - 2.- luokkalaisten ja 3. - 9.- luokkalaisten erityisoppilaiden perheille ei myönnetä maksualennuksia tai – vapautuksia pelkän tuloseelvityksen perusteella. Maksualennus tai -vapautus voidaan myöntää hakemuksella, jonka liitteinä on esim. lastensuojelun lausunto tai toimeentulotukipäätös.

3.5 Toimintaympäristö

Aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuvilla lapsilla on oikeus turvalliseen toimintaympäristöön. Toiminnassa käytetään koulun tai muita toimintaan soveltuvia lähiympäristön tiloja. Toimintapaikassa tulee olla voimassaoleva turvallisuus- ja pelastussuunnitelma. Tilojen ja välineiden tulee olla toimivia, turvallisia ja tarkoituksenmukaisia.

3.6 Ryhmäkoko

Aamu- ja iltapäivätoiminnan ryhmäkoko on sellainen, että iltapäivätoiminnalle asetetut tavoitteet voidaan saavuttaa. Ryhmässä on toiminnan järjestämistapa huomioon ottaen riittävä määrä ammattitaitoisia ohjaajia. Myös erityistä tukea tarvitsevat lapset on huomioitava ryhmäkoossa sekä ohjaajien määrässä.

3.7 Tukea tarvitsevat lapset aamu- ja iltapäivätoiminnassa

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tulee vahvistaa lasten kokonaisvaltaista kasvua ja kehitystä silloinkin, kun kyse on tukea tarvitsevista lapsista. Tilojen ja välineiden tulee olla myös tukea tarvitsevien lasten tarpeisiin sopivia. Huomiota kiinnitetään mm. tilojen kokoon, muunneltavuuteen ja esteettömyyteen. Kun tehostettua tai erityistä tukea saava oppilas osallistuu aamu- ja iltapäivätoimintaan, on tärkeää että henkilöstö ottaa lapsen tuen tarpeet huomioon. Yhtä tärkeää on, että koulussa nähdään aamu- ja iltapäivätoiminnan tarjoamat mahdollisuudet oppilaan koulunkäynnin ja oppimisen tukemiseen.

Tiedot tehostetun ja erityisen tuen antamisesta, näihin liittyvät asiakirjat ja asiakirjoihin sisältyvät tiedot ovat salassa pidettäviä. Oppilasta koskevien salassa pidettävien tietojen luovuttamiseen aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilöstölle edellyttää huoltajan antamaa yksilöityä tiedonsiirtolupaa. Moniammatillinen yhteistyö lisää edellytyksiä oppilaan riittävään tukemiseen.

3.8 Välipala ja tapaturman hoito

Iltapäivätoimintaan osallistuvalla lapsella tarjotaan päivittäin monipuolinen ja vaihteleva välipala, mikä noudattaa kansallisia ravitsemussuosituksia. Välipala tilataan koulun keittiöltä. Aamutoiminnassa aamupala tarjotaan vain esiopetukselle.

Toiminnassa sattuneen tapaturman hoito on lasten huoltajille maksutonta. Käytäntö on yhtenäinen koulutapaturmien hoidon kanssa.

4 Toiminnan koordinointi ja henkilöstö

Akaan kaupungissa perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminta on sivistystoimen alaista toimintaa. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa työskentelevät koulutetut ohjaajat. Ohjaajien kelpoisuudesta on säädetty valtioneuvoston asetuksessa nro 115/2004. Aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilöstöä koskee 1.4.2004 voimaan tullut laki 1138/2003 lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä.

- Sivistysjohtaja vastaa perusopetuksesta ja sen alaisesta toiminnasta. Hän vastaa aamu- ja iltapäivätoiminnan linjauksista ja toimii aamu- ja iltapäivätoimintaan liittyvien asioiden esittelijänä sivistyslautakunnassa.
- Rehtorit vastaavat toiminnan koulukohtaisesta toteuttamisesta, hallinnosta, resursseista (henkilöstö, tilat) ja taloudesta. He huolehtivat toimintapaikkojen turvallisuudesta ja asianmukaisuudesta sekä tekevät viranhaltijapäätökset osallistumispaikoista. Toiminnan suunnittelu, toteutus ja arviointi sekä sijaisjärjestelyt toteutetaan yhdessä vastuuhjaajan kanssa. Jokaisessa toimipaikassa on vähintään yksi erikseen nimetty vastuuhjaaja.
- Vastuuhjaajat vastaavat aamu- ja iltapäivätoiminnan käytännön toteutuksesta omassa toimintapaikassaan. Vastuuhjaajat seuraavat talouden toteutumista ja vastaavat tarvike- ja materiaalihankinnoista. Heidän tehtäviinsä kuuluu myös ohjaajien perehdyttäminen, toimipaikkakohtaiset raportit, toimintakertomukset, tiedotus, välipalatilaukset, laskutuksen esivalmistelut sekä työvuorolistojen laadinta. Vastuuhjaajan työaikaan sisältyy riittävä määrä toimistoaikaa. Yksi vastuuhjaaja toimii alueellisen kehittämisverkoston jäsenenä.
- Ohjaajan työ koostuu pääsääntöisesti aamu- ja iltapäivätoiminnanohjaajan ja koulunkäynninohjaajan tehtävistä. Ohjaajat suunnittelevat ja toteuttavat aamu- ja iltapäivätoimintaa yhdessä vastuuhjaajan kanssa. Heillä on vastuu lapsiryhmän ohjauksesta ja turvallisuudesta sekä toimipaikan viihtyvyydestä ja järjestyksestä. Ohjaajan työaikaan sisältyy riittävä määrä yhteistä suunnittelu-aikaa.
- Tukea tarvitsevien lasten kanssa työskentelevien ohjaajien ammatillista osaamista vahvistetaan mm. perehdytyksen sekä koulutuksen avulla. Ohjaajien työtä voidaan tukea myös erityisopettajien tai oppilashuoltohenkilöstön antaman konsultaation avulla.

5 Yhteistyö

5.1 Koulun kanssa tehtävä yhteistyö

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tulee olla luonteva osa koulun toimintaa. Laadukas aamu- ja iltapäivätoiminta perustuu sujuvaan yhteistyöhön ja tiedonkulkuun kodin, koulun sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan välillä. Toiminnan tavoitteena on koulun ja kotien kasvatustyön tukeminen. Aamu- ja iltapäivätoiminta tulee rakentaa jatkumona varhaiskasvatuksen kasvatustehtävälle. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa noudatetaan koulun järjestyssääntöjä. Koulujen tilat ja välineet ovat osittain aamu- ja iltapäivätoiminnan käytettävissä. Yhteiskäytöstä sovitaan koulukohtaisesti jo lukuvuoden suunnitteluvaiheessa (mm. liikunta, musiikki, käsityö, kuvaamataito).

Koulupäivän aikana tapahtuneet asiat tulee mahdollisuuksien mukaan ottaa aamu- ja iltapäivätoiminnassa huomioon. Tämä edellyttää tiivistä yhteistyötä opettajien kanssa. Opettajien tulee myös informoida ohjaajia muutoksista, jotka vaikuttavat toiminnan aloitusaikoihin esim. retkistä, tukiopetustunneista ja jälki-istunnoista. Iltapäivätoiminnassa voidaan antaa mahdollisuus rauhalliseen koulutehtävien tekemiseen.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan vastuuhjaajat osallistuvat oman koulunsa alkavan lukuvuoden suunnittelukokoukseen. Lukuvuoden aikana järjestettäviin opettajankokouksiin ohjaajat osallistuvat tarpeen mukaan. Vastuuhjaajan ja rehtorin kiinteä yhteistyö luo mahdollisuudet aamu- ja iltapäivätoiminnan koulukohtaiselle kehittymiselle.

5.2 Kotien kanssa tehtävä yhteistyö

Laadukas aamu- ja iltapäivätoiminta perustuu sujuvaan yhteistyöhön ja tiedon kulkuun kodin, koulun ja aamu- ja iltapäivätoiminnan välillä. Toiminnan tavoitteena on tukea kodin kasvatustyötä. Toiminnan alkaessa sovitaan yhteistyön periaatteista ja käytännöistä vanhempien ja ohjaajien välillä. Aamu- ja iltapäivätoiminnan sähköisen reissuvihon (Wilman) tai muun vastaavan käytännön avulla pyritään varmistamaan tiedon kulku vanhempien ja ohjaajien välillä. Vanhemmille tiedotetaan toiminnan sisällöistä ja toimintaperiaatteista riittävästi. Tiedottamistavat voivat vaihdella koulukohtaisesti.

Lasten ja vanhempien toiveita pyritään ottamaan huomioon siinä määrin, kun se ryhmätoiminnassa on mahdollista.

Vanhempien tulee osaltaan huolehtia siitä, että aamu- ja iltapäivätoimintaan ilmoitettu lapsi osallistuu säännöllisesti toimintaan annettujen tietojen mukaisesti. Vanhempien tehtävänä on ilmoittaa lapsen seuraavan viikon läsnäolopäivät (1-10 käyntikertojen kohdalla) aina keskiviikkoon mennessä välipalataluksen ja toiminnan suunnittelun helpottamiseksi.

5.3 Hallintokuntien kanssa tehtävä yhteistyö

- Tekninen toimi vastaa tilojen kunnossapidosta. Koulujen keittiöt valmistavat aamu- ja välipalat kiertävän listan mukaisesti ja laskuttavat välipalat siivoustoimelta. Mahdolliset ruoan kuljetukset ja tarjoilu sovitaan toimipai-koittain. Toimintatilojen siivouksesta huolehtivat ammattitaitoiset siistijät sovittujen käyntipäivien mukaisesti. Terveystarkastaja tarkistaa tarvittaessa tilojen sopivuuden toiminnalle.
- Aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintamaksujen laskutus hoidetaan keskitetysti laskutuspäätösten mukaisesti.
- Liikuntatiloja varataan aamu- ja iltapäivätoiminnan käyttöön tarvittaessa.

5.4 Verkostoyhteistyö

- Akaan alakoulujen vastuunohjaajat tekevät säännöllistä yhteistyötä. Tavoitteena on aamu- ja iltapäivätoiminnan yhteisen toimintakulttuurin luominen ja kehittäminen.
- Yksi vastuunohjaaja osallistuu aamu- ja iltapäivätoiminnan Pirkanmaan verkoston kokouksiin. Kaikilla ohjaajilla on mahdollisuus osallistua Pirkanmaan verkoston järjestämiin koulutuksiin.

5.5 Muiden yhteistyötahojen kanssa tehtävä yhteistyö

Aamu- ja iltapäivätoiminta voi tilata tarvittaessa palveluja urheiluseuroilta ja yhdistyksiltä. Kolmannen sektorin kanssa tehtävästä yhteistyöstä sovitaan koulukohtaisesti. Samalla sovitaan yhteistyön periaatteista. Järjestöjen tehtävänä on tuoda toimintaan monipuolisuutta omalla osaamisellaan ja kertoa lapsille oman paikkakuntansa harrastusmahdollisuuksista.

6 Toiminnan sisältö

Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteiden (2011) mukaan toiminnalla on sisällöllisesti oma erityisluonteensa, jolle on ominaista toiminnan monipuolisuus, lapsilähtöisyys ja vapaaehtoisuus. Sisältöjen suunnittelussa otetaan huomioon lapsen tarpeet ja omat toiveet.

Sisällöt suunnitellaan siten, että toiminta muodostuu lapsen kannalta ehyeksi ja monipuoliseksi kokonaisuudeksi. Keskeisiä sisällöllisiä kokonaisuuksia ovat:

- leikki ja vuorovaikutus
- käden taidot
- kuvallinen, musiikillinen, kehollinen ja kielellinen ilmaisu
- liikunta ja ulkoilu
- ruokailu ja lepo
- arkiaskareet, elinympäristö ja kestävä elämäntapa
- kulttuuri ja perinteet
- omaehtoinen toiminta

Toiminnan sisältöihin vaikuttavat myös ryhmäkoko, käytössä olevat tilat, toiminnalle annetut taloudelliset resurssit ja ohjaajien omat vahvuudet. Sisältöjen painotus vaihtelee koulukohtaisesti.

7 Toiminnan arviointi

Laadukas aamu- ja iltapäivätoiminta vaatii toiminnan jatkuvaa seuranta ja arviointia. Arviointia ja palautetta kerätään perheille suunnatulla asiakaskyselyllä kerran lukuvuodessa valtakunnallisesti tai kuntakohtaisesti.

Liitteet

Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet 2011 (Opetushallitus)

Sivistyslautakunta on hyväksynyt toimintasuunnitelman noudatettavaksi Akaassa 1.8.2011 lähtien (KOULA 5.5.2011§34).